

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎN C H E I E R E

cu privire la inadmisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Moscovici Veaceslav împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 27 februarie 2024 a Curții de Apel Chișinău,

*(Dosarul nr. 2ra-655/24
NR. PIGD 2-23052557-01-2ra-30052024)*

Recurs declarat după 01 septembrie 2023. Argumentele invocate în cererea de recurs nu constituie temei de admisibilitate a recursului. Recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru, jud. R. Pascari,
Curtea de Apel Chișinău, jud. A. Pahopol, R. Pulbere, D. Dulghieru,

15 noiembrie 2024

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților chestiunea cu privire la admisibilitatea recursului depus de Ministerul Justiției,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Oxana Parfeni,

Mariana Ursachi, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 07 aprilie 2023, Moscovici Veaceslav a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral.

2. În argumentarea acțiunii reclamantul a indicat, că la 29 decembrie 2017, OUP al SUP al IP Centru mun. Chișinău, a intentat dosar penal în baza elementelor componente de infracțiune prevăzute de art.361 alin.(2) lit.(b), art.27, art.190 alin.(5) din Codul penal.

3. La data de 17 ianuarie 2018, reclamantul a fost recunoscut ca bănuțit, la 30 martie 2018 a fost pus sub învinuire, iar la 19 iunie 2018 cauza penală a fost transmisă în instanța de judecată.

4. Prin sentința din 23 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, reclamantul a fost condamnat în baza art.42 alin.(3), art.361 alin.(2) lit.b) din Codul penal, cu aplicarea art.81 alin.(3) din Codul penal, la 2 ani închisoare și art.42 alin.(3), art.27, art.190 alin.(5) din Codul penal, cu aplicarea art.81 alin.(3) din Cod, la 8 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau exercita activități în domeniul gestionării mijloacelor bănești pe un termen de 5 ani.

5. Conform art.84 din Codul penal, prin cumulul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsă definitivă de 8 ani și 6 luni închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau exercita activități în domeniul gestionării mijloacelor bănești pe un termen de 5 ani, cu executare în penitenciar de tip închis, din 30 martie 2018.

6. În acest sens, reclamantul a accentuat că termenul de examinare a cauzei în instanța de fond este de la 19 iunie 2018 până la 23 noiembrie 2018, termenul de examinare a cauzei în instanța de apel este de la 11 februarie 2019 până la 01 noiembrie 2021, termenul de examinare a cauzei în instanța de recurs este de la 18 ianuarie 2022 până la 11 aprilie 2022 și termenul de examinare a cauzei în instanța de apel (la rejudecare) de la 18 mai 2022 până în prezent.

7. A solicitat constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale nr.2017012114 pornită de Inspectoratul de poliție Centru la 29 decembrie 2017 în baza indicilor infracțiunii prevăzute de

art.361 alin.(2) lit.(b), art.27, art.190 alin.(5) din Codul penal și încasarea din contul bugetului public a prejudiciului moral în sumă de 100 000 de lei.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

8. Prin hotărârea din 03 iulie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost admisă parțial acțiunea. S-a constatat încălcarea dreptului reclamantului Moscovici Veaceslav la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale de învinuire, în baza indicilor infracțiunii prevăzute de art.42 alin.(3), art.361 alin.(2) lit.(b), art.27, art.190 alin.(5) din Codul penal, pentru perioada de la 19 iunie 2018 până la 07 aprilie 2023. S-a încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Moscovici Veaceslav suma de 10 000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral. În rest, acțiunea s-a respins ca neîntemeiată.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

9. La 05 iulie 2023 Ministerul Justiției a depus cerere de apel împotriva hotărârii instanței de fond, iar la 12 septembrie 2023, a fost înregistrat apelul motivat, solicitând casarea hotărârii din 03 iulie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și emiterea unei hotărâri noi prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

10. Prin decizia din 27 februarie 2024 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă cererea de apel declarată de Ministerul Justiției și s-a menținut hotărârea din 03 iulie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

11. Pentru a decide astfel, instanța de apel a considerat că, dat fiind faptul că, cauza penală privindu-l pe Moscovici Veaceslav, la moment se află pe rol la Curtea de Apel Chișinău, sunt premise pentru a constata încălcarea drepturilor lui Moscovici Veaceslav prin tergiversarea examinării cauzei penale, or, prin prisma circumstanțelor elucidate din materialele cauzei, termenul rezonabil de examinare a fost depășit, perioada de nesoluționare definitivă a cauzei fiind una îndelungată, deoarece examinarea a început la 19 iunie 2018 și continuă până în prezent.

12. De altfel, soluționând o cauză penală într-o perioadă mai mare de 5 ani, instanțele de judecată nu au dat dovadă de diligența necesară, iar durata totală a procedurilor de judecată în acest timp, pentru o cauză penală, nu satisface condiția rezonabilității examinării cauzei, demonstrând un caracter temporal excesiv.

13. În aceeași ordine de idei, instanța de apel a considerat declarative argumentele apelantului cu privire la faptul că durata îndelungată a examinării cauzei penale este justificată prin prisma respectării drepturilor

procedurale ale participanților la proces, or, instanței de judecată îi revine un rol diriguitor în organizarea și desfășurarea procesului, inclusiv exercitat prin disciplinarea participanților la proces și respingerea cererilor abuzive.

14. Instanța de apel a reținut că, în speță, reieșind din componența de infracțiune imputată, rezultă că, cauza penală privind învinuirea lui Moscovici Veaceslav este de o complexitate medie.

15. Cu referire la comportamentul părților, care include aprecierea comportamentului reclamantului precum și cu referire la comportamentul autorităților, instanța a indicat că se va aprecia *bona/mala fides* a tuturor părților implicate în proces, inclusiv existența unor întârzieri inexplicabile, amânări neîntemeiate, consecutivitatea ședințelor, planificarea unei ordini a ședințelor cu pauze îndelungate etc.

16. În acest aspect, instanța a notat că judecarea cauzei a derulat cu mai multe omisiuni din partea instanței, aici remarcându-se atât remiterea cauzei penale la rejudecare, dar și faptul că unele ședințe au fost stabilite la intervale lungi de timp. De asemenea, din materialele cauzei nu rezultă cu certitudine temeinicia amânărilor și întreruperilor unor ședințe de judecată.

17. Cu referire la miza pentru reclamant, instanța a atestat că aceasta relevă importanța sau scopul pentru persoana care pretinde violarea dreptului său la un termen nerezonabil. În acest sens, incertitudinea unei soluții finale a instanței de judecată referitor la învinuirile penale aduse reclamantului Moscovici Veaceslav, constituie o miză importantă.

18. Instanța de apel nu a reținut argumentele și pretențiile apelantei cu privire la netemeinicia aspectului reparării prejudiciului moral, or, după cum a fost stabilit supra, reclamantul/intimat Moscovici Veaceslav este parte învinuită într-un dosar penal, examinarea căruia durează o perioadă de peste 5 ani, timp în care i-a fost cauzat un anumit stres și frustrare, iar drept urmare, este întemeiată soluția primei instanțe cu privire la încasarea în beneficiul lui Moscovici Veaceslav, a prejudiciului moral în limita sumei de 10 000 de lei, această sumă fiind apreciată ca rezonabilă, reprezentând o satisfacție echitabilă a prejudiciului moral cauzat reclamantului.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

19. La 30 mai 2024, Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei din 27 februarie 2024 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond cu emiterea unei decizii noi prin care să fie respinsă acțiunea ca fiind neîntemeiată.

SOLICITAREA RECURENTULUI

20. În motivarea recursului, recurentul a invocat că concluziile instanței de apel derivă din aprecierea eronată a normelor de drept material ce reglementează examinarea acțiunilor privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen

rezonabil a cauzei. A menționat că respectiva cauză supusă controlului duratei procedurilor, în baza Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, a fost apreciată eronat de către instanța de apel, ca o încălcare a dreptului intimatului la judecarea cauzei în termen rezonabil. În speță, nu există careva motive de tergiversare a examinării cauzei, or, însăși respectarea întocmai a procedurii din partea instanțelor de judecată naționale, cu asigurarea respectării drepturilor participanților la proces, nu poate fi privită drept tergiversare a examinării cauzei.

21. Areținut că instanțele inferioare au dispus în mod eronat repararea prejudiciului moral în sumă de 10 000 de lei, făcând referire la cauzele CEDO: „Deservire” SRL vs RM, Cravenco vs RM și Cimpoeș vs RM. A notat că instanța de judecată nu trebuie să-și formeze o idee preconcepută conform căreia o acțiune privind pretinderea încălcării unui termen rezonabil de examinare a unei cauze implică obligatoriu pertinenta acțiunii și existența unui prejudiciu. Este necesar de a elucida toate circumstanțele cauzei, de a constata dacă a existat cu o adevărat o încălcare a prevederilor legale și de a stabili prin probe dacă a existat în mod veridic un prejudiciu.

22. În drept, și-a întemeiat cererea de recurs în baza dispozițiilor art. 429, 430, 432 alin. (1) lit. a), b) și e), 434, 436, 442, 445 din Codul de procedură civilă și art. 119 din Constituție.

TERMENUL DE DECLARARE A RECURSULUI

23. Art. 434 al Codului de procedură civilă prevede următoarele: „Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

24. Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 27 februarie 2024 și a expediat-o recurentului prin intermediul oficiului poștal la 07 mai 2024 (f.d.161), însă lipsesc date cu privire la recepționarea acesteia. Astfel, recursul declarat la data de 30 mai 2024 de Ministerul Justiției, este în termen.

25. La data de 18 iunie 2024, copia recursului a fost expediată în adresa intimaților, cu înștiințarea despre depunerea referinței (f.d. 172-174).

26. Referințe nu au fost depuse.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

27. Art. 433 alin. 1, lit. a) din Codul de procedură civilă:

„Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (1)”.

28. Art. 432 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă:

„Recursul este admis dacă: a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție; b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție; c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen; 4 d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces; e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor; f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale. Temeiurile menționate la alin.(1) lit.d)–f) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.”

29. Art. 440 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă:

„În cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

30. Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă.

31. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă (în redacția Legii nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare de la 01 septembrie 2023).

32. Din analiza recursului declarat de Ministerul Justiției rezultă că, drept temeiuri de declararea a recursului au fost invocate prevederile art. 432 alin. (1) lit.a), b) și e) din Codul de procedură civilă, conform cărora recursul este admis dacă interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție; prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție, hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor.

33. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a hotărârii contestate, or, motivele invocate în cererea de recurs sunt similare celor invocate în cadrul judecării anterioare a cauzei, asupra cărora instanța de apel s-a pronunțat corespunzător cu respectarea prevederilor legale.

34. De asemenea, motivele menționate în cererea de recurs sunt similare celor invocate în cadrul judecării anterioare a cauzei, asupra cărora instanța de apel, s-a pronunțat corespunzător cu respectarea prevederilor legale.

35. Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea repetată a situației (redată în cererea de apel), nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are un caracter

devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

36. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție remarcă că potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele ierarhic inferioare. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

37. În contextul prevederilor art. 432 alin. (2) din Codul de procedură civilă, în cazul invocării inclusiv în recurs de către recurent a temeiurilor conținute la art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs verifică din oficiu sub aspectul dat temeiurile recursului.

38. La acest aspect, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în jurisprudența sa constantă, statuează că, dreptul de acces la instanță nu este absolut. Există limitări implicit admise (cauza Golder împotriva Regatului Unit, p. 38, cauza Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (cauza Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (cauza Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45). Procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (cauza Helmers c. Suediei, 09 octombrie 1991).

39. Din considerentele redate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează că recursul declarat de Ministerul Justiției, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului și drept urmare urmează a fi considerat inadmisibil.

40. Ținând cont de cele expuse supra și în temeiul art. 431 alin. (1) și (2), art.433 alin. (1) lit. a), 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul depus de către Ministerul Justiției, împotriva deciziei din 27 februarie 2024 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi